

79,38 млн грн, а вже у 2019 році – 777,26 млн грн. Темп росту (розрахований ланцюговим методом) за досліджуваний період виріс від 1,13 % до 1,44 %. Отже, розглядаючи на рис. 3 динаміку зміни показників, можна сказати, що кожен з них має саме позитивну динаміку зростання протягом досліджуваного періоду (2015–2019 років).

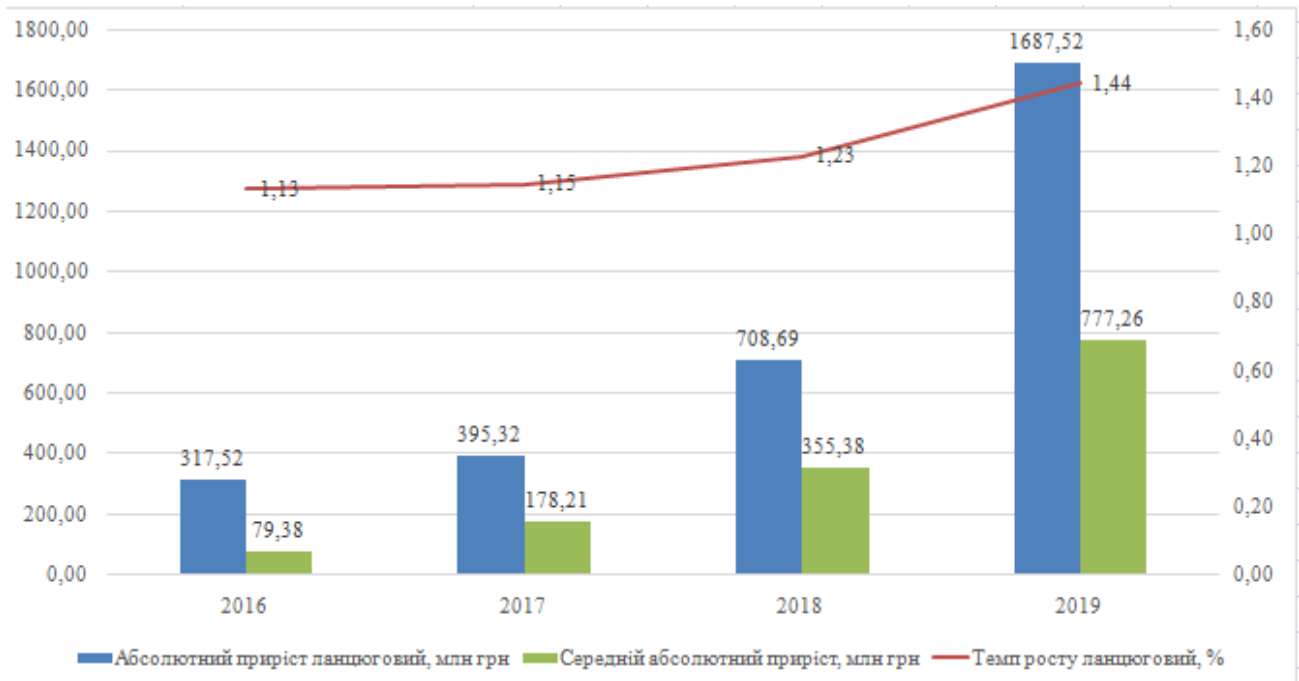

Рис. 3. Графічне зображення результатів розрахунку найбільш поширених статистичних показників щодо коштів Державного фонду регіонального розвитку

Джерела та література

1. Статистичні збірники Державного фонду регіонального розвитку. URL: <http://dfrr.minregion.gov.ua/region-news-list?RID=96>
2. Ховрак І. В. Соціальна відповідальність закладів вищої освіти як каталізатор збалансованого регіонального розвитку: монографія. Кременчук: ПП «Бітарт», 2020. 392 с.

Ільченко М. – асистент
Харківський державний університет
харчування та торгівлі
м. Харків, Україна

Сучасні проблеми управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємств України

В період трансформації ринкової економіки в зовнішньоекономічній діяльності (ЗЕД) виявляється створення зовсім нових умов діяльності, а процес розвитку ринкової економіки у конкурентному середовищі сприяє швидкому формуванню альтернативних варіантних структур ЗЕД з більш високою кінцевою результативністю. Кожне підприємство прагне до успішної ЗЕД, яка не можлива без оцінки ступеню ризику та ефективного управління ним. З метою зменшення впливу ризиків, виявлення можливих наслідків на діяльність підприємства у ризиковій ситуації, усунення негативного впливу на функціонування підприємства, потрібно весь час оновлювати систему управління ризиками. Тому, на наш погляд, дана проблема є

актуальною і сьогодні, тому що ігнорування питань вчасного визначення ступеня допустимого ризику може привести до банкрутства підприємства або інших, менш складних негативних явищ.

Слід зазначити, що обов'язковою умовою прийняття зважених управлінських рішень про ведення ЗЕД є, на самперед, її ефективність, яка визначається шляхом зіставлення досягнутого економічного результату з витратами, яких зазнало підприємство для одержання даного результату. Тому, на стадії планування виходу на зовнішні ринки визначення рівня ефективності зумовлює ступінь зацікавленості виходу підприємства на конкретні ринки щодо закупівлі або продажу певних товарів (послуг), а на стадії ведення ЗЕД – показники її ефективності, які дозволяють визначати негативні тенденції, що слугують індикатором для прийняття певних управлінських рішень щодо необхідності усунення негативних факторів, а в разі неможливості їх усунення – відмови від такої діяльності [1].

Таким чином, управління ризиками реалізується як підсистема у функціональній структурі підприємства. До її основних елементів відносяться:

– об'єкти управління – у внутрішньому та зовнішньому середовищах. До їх числа відносяться фінансово-господарські операції, технології, процеси, виробничі ресурси, інформація та комунікації;

– суб'єкти управління – працівники, посадові особи, відділи (відокремлені підрозділи), консалтингові підприємства, яким надано обов'язки та повноваження для моніторингу, виявлення, ідентифікації та дослідження ризиків, їх впливу на ЗЕД, а також розробки заходів з попередження та подолання їх впливу на ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому;

– засоби управління – сукупність принципів, процедур, методів попередження несприятливих подій у операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства в зовнішньо-економічному (ЗЕ) сегменті;

– індикатори ризику – система ключових показників, які характеризують рівень ризику фінансово-господарської діяльності у ЗЕ сегменті [2–4].

На нашу думку, застосування на практиці вище зазначених елементів дозволить побудувати модель управління ризиками на підприємстві, яка забезпечить підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства, а також допоможе зменшити негативний вплив ризиків на результати його діяльності.

Так як, усі без винятку економічні явища мають вартісний характер, то вартість має своє місце і в ризику, характеризуючи вартісне визначення, обумовлене змістом витрат. З метою мінімізації витрат ризиками ЗЕД підприємств необхідно постійно управляти, тобто використовувати різні виміри, що дозволяють деякою мірою прогнозувати настання ризикової події і вжити заходи по зниженню чи запобіганню ризику.

До принципів управління ризиками слід віднести:

1. Ряд ризиків, що належать до першочергового вирішення. Найважливішим критерієм визначення таких ризиків є можливий максимальний збиток.

2. Оцінку імовірності настання ризику і розміру можливого збитку. При високій імовірності ризику страхування не є найкращим варіантом захисту, тому що страхування найбільш доцільне, коли існує мала імовірність страхової події і досить велика імовірність збитку.

3. Оцінку передачі ризиків з урахуванням співвідношення між страховою премією і страховою сумою. Збиток від ризику не потрібно приймати, якщо розмір збитку відносно великий у порівнянні із премією [5].

Проаналізувавши вище зазначене, можна зробити висновок, що для розробки ефективної системи управління ризиками ЗЕД підприємства за основу необхідно брати дані принципи. Також, в даний час на підприємствах необхідно проводити дослідження, спрямовані на зниження суб'єктивності процесу прийняття рішень і підвищення його науковості, особливо при наявності фактору невизначеності. Так як, науково обґрунтоване прийняття рішень допоможе менеджерам ЗЕД підприємств бути більш інформованими, а інструменти цього процесу будуть більш раціональними. На українських підприємствах моделювання рішень мало вико-

ристовується, тому існує реальна необхідність у створенні моделей, щодо окремих видів управлінських рішень спрямованих на зменшення імовірності ризиків ЗЕД підприємств, що в свою чергу дозволить мінімізувати витрати та підвищити конкурентоспроможність підприємства.

Джерела та література

1. Pchenko M. A., Pogozhikh N. I., Toporkova E. V. Analysis of charges is on enterprises restaurant economy in administrative informative system. *Perspective economic and management issues: Collection of scientific articles*. Vienna, Austria: "East West" Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, 2015. P. 355–359.
2. Филатов С., Солошенко Л. Внешнеэкономическая деятельность: организация и документальное оформление. 3-е изд. перераб. и дополн. Харьков: Фактор, 2002. 183 с.
3. Фоміченко І. П., Кондратенко О. О. Формування стратегії розвитку великого промислового підприємства. *Научний вестник ДГМА*. 2009. № 2. С. 293–297.
4. Чайкова О. І. Методичний інструментарій щодо формування та реалізації стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Вісник Міжнародного Слов'янського університету*. 2012. № 2. С. 42–46.
5. Шегда А. В., Голованенко М. В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 271 с.

Іщук Л. – к. е. н., доц.
Луцький національний технічний
університет

Місцевий бюджет і фінансове забезпечення регіону

Місцеві бюджети являють собою надзвичайно важливу систему економічних, фінансових, правових та соціальних відносин. Саме вони впливають на рівень життя та напрямок розвитку регіону та проживаючого в ньому населення. Окрім цього, місцевий бюджет напряму пов'язаний із фінансово-бюджетною політикою держави, оскільки є її продовженням. В умовах економічних трансформацій, актуалізується питання належного розподілу та ефективного використання видатків бюджетів територіальних одиниць з урахуванням як бюджетної політики, так і потреб населення, зокрема в належному рівні соціального забезпечення та розвитком соціальної інфраструктури.

Неможливо оцінити рівень розвитку території, не знаючи стану фінансової сфери, так як саме вона є базою реалізації соціально-економічних програм і проектів. У показниках бюджету відображена політика місцевих органів влади в області соціального розвитку території. На підставі аналізу бюджету Району, можна ствердити про наявність дисбалансу між доходами бюджету і видатками на соціальну сферу. Однак, це пояснюється тим, що в сучасних умовах відбуваються наступні процеси:

- зменшення обсягу виробництва, що призводить до скорочення доходів бюджету;
- постійне зростання фонду оплати праці, що при зменшенні виробництва посилює інфляційні процеси та збільшує ринкові ціни;
- збільшення видатків на соціальні програми (через постійне зростання законодавчих соціальних стандартів) при зменшенні доходів бюджету;
- незавершеність реформи децентралізації, що не дає змоги прослідкувати дійсний рівень зменшення чи збільшення фінансування окремих соціальних сфер через перерозподіл доходів між різними бюджетами ОТГ.

Отже, в даний час головними проблемами в бюджетній сфері залишаються:

- забезпечення збалансованості бюджетів;
- вдосконалення засад регулювання бюджетними ресурсами;